

MEST –, ki je že pripravila publikacije o etikah posameznih raziskovalnih področij, kot na primer o etiki raziskovanja vesolja, o etiki raziskovanja na področju energetike itn. Na trenutno najbolj »vročem« področju bioetike, ima Unesco že kar majhno tradicijo, saj je že l. 1997 sprejel *Deklaracijo o genetskem raziskovanju in človeškem dostojanstvu*, ki je še vedno pomembno izhodišče z načelnimi stališči, po katerih naj bi se ohranila svoboda znanstvenega raziskovanja ob spoštovanju dostojanstva človeškega bitja. Pomembna stališča in izhodišča za področje etike v znanostih je oblikovala Unescova svetovna konferenca o znanosti l. 1999. (Izčrpne informacije in osnovne dokumente najdemo na spletni strani unesco.org.)

Dokumenti, ki jih oblikujejo take dejavnosti, seveda ne rešujejo vseh problemov, vendar pa so več kot očitni znak tega, da se intenzivira dialog o vprašanjih, ki so eno od področij, na katerem se je treba vprašati o delovanju kapitalne logike. V luči ekonomske krize, ki je presenetila svet l. 2008, pa se je pokazalo, kako tako postavljanje vprašanj na bolj abstraktni ravni lahko nosi vrsto praktičnih in konkretnih pomenov. Za zdaj je o tem mogoče govoriti kot o obetavnem začetku, vendar pa smo že precej blizu naslednjim korakom, ki morda pomenijo oblikovanje mednarodnih konvencij. Te so za države, ki konvencije podpišejo, obvezne. Čeprav s tem še zdaleč ne bodo rešene vse etične dileme, pa je gotovo, da bo vsaka konvencija, ki se ji bo pridružilo večje število držav, ustvarila drugačno območje mednarodnega dialoga in s tem se bodo tudi etične razsežnosti znanstvene dejavnosti jasneje izrisovale.

V razsežnosti, v kateri gre tudi za vprašanje znanstvenih raziskovalcev kot družbene skupine, kot navsezadnje mezdne delovne sile, se bodo lahko etična vprašanja tematizirala v vidikih, o katerih doslej še niti razmišljali nismo. Nove generacije raziskovalcev zdaj vstopajo v znanost, ki se strukturno spreminja in jih s tem izziva k dejavnemu preoblikovanju tradicionalnih razmerij v dejavnosti. Poraja se vse več vprašanj o kakovosti izobraževanja, ki tudi zaradi velikega obsega nakopičenega znanja, kar pa pogosto pomeni tudi samo veliko novih podatkov, postaja fragmentirano in ga ni mogoče več posredovati s klasičnimi pedagoškimi in didaktičnimi metodami; s fragmentariziranim znanjem pa se težje oblikuje tudi moralna senzibilnost učencev. Ta se vendarle oblikuje tudi na ravni izkušnje in na ravni nezavednega, kar potem vpliva na drže in ravnanja ljudi, vključno s tistimi, ki proizvajajo tudi najvišje dosežke v znanosti. Sedanje, na univerzah bolj kot v »čistih« raziskovalnih organizacijah, še obstoječe zastarele hierarhije, velika tekmovalnost, ki manipulira raziskovalce v vzajemna nasprotja itn., so teme, kjer se začne razprava o etičnih vprašanjih v znano-